

ZO

RAYMOND
R. HAUSOUL

LEEFDE

JEZUS

ZO LEEFDE JEZUS

RAYMOND R. HAUSOUL

KOKBOEKENCENTRUM UITGEVERS
UTRECHT

Ontwerp omslag: Peter Kortleve / shortlife.nl
Vormgeving binnenwerk: Studio Anton Sinke

ISBN 978 90 435 4370 5
ISBN 978 90 435 4371 2 (e-book)
NUR 702
www.kokboekencentrum.nl

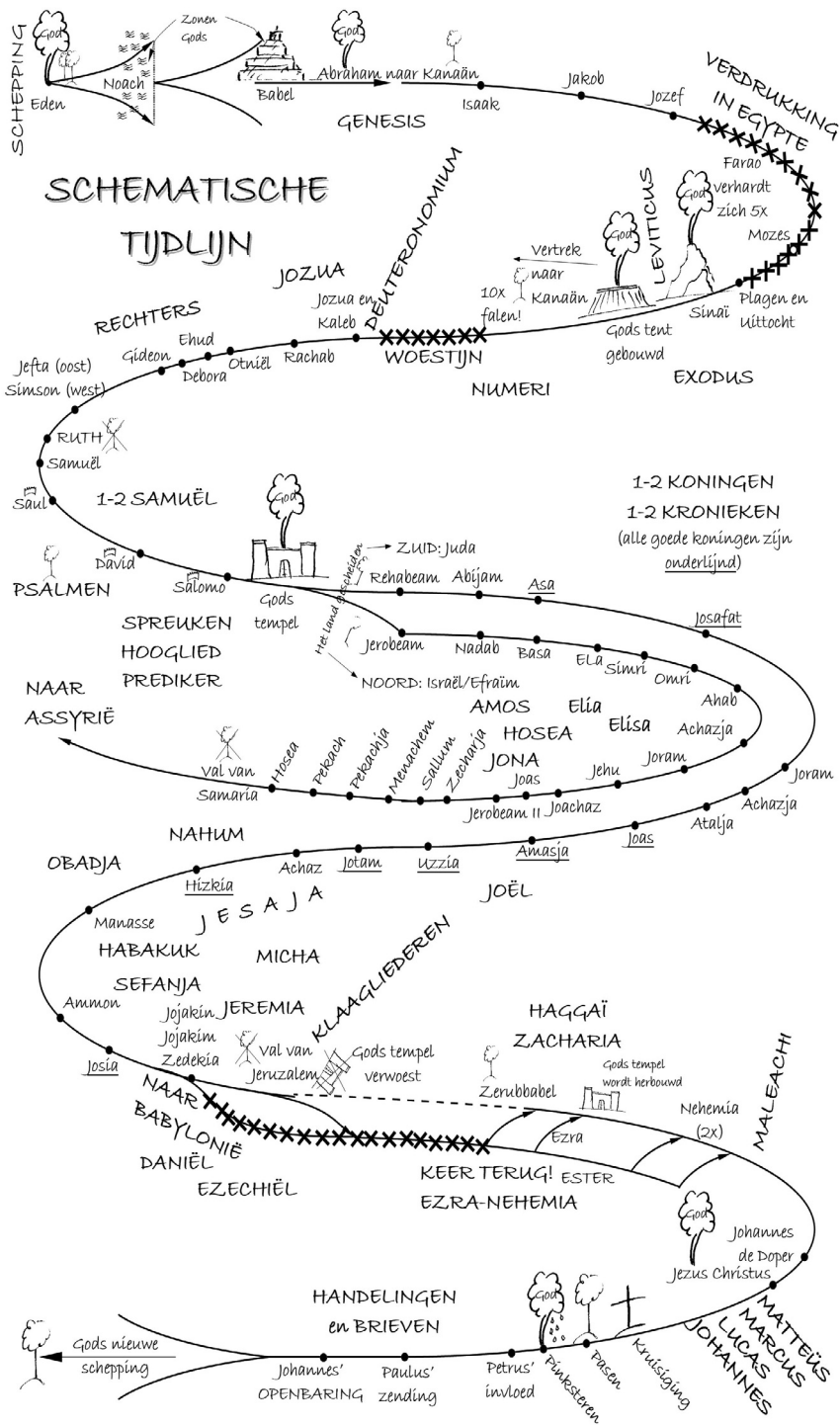
© 2025 KokBoekencentrum Uitgevers, Utrecht

Alle rechten voorbehouden. Tekst- en datamining
zijn niet toegestaan.

KokBoekencentrum Uitgevers vindt het belangrijk
om op milieuvriendelijke en verantwoorde wijze
met natuurlijke bronnen om te gaan. Bij de produc-
tie van het papieren boek van deze titel is daarom
gebruikgemaakt van papier waarvan het zeker is dat
de productie niet tot bosvernietiging heeft geleid.

INHOUD

	Voorwoord	7
1	Jezus op een nieuwe manier	9
2	Wat je nog niet wist over Jozef en Maria	13
3	CSI Betlehem: Het kribbemysterie	27
4	Jezus' jeugd in een wereld met klassen	39
5	Jezus' familie, studie en beroep	48
6	Johannes de priesterzoon	61
7	Leven bij het meer	79
8	De agrarische en ambachtelijke samenleving	89
9	Jezus tussen de mensen	100
10	Gesprekken met Jezus	124
11	Palmzondag: Intrede in Jeruzalem	138
12	Van Pesach naar verraad	158
13	Rechtspraak met gebonden handen	172
14.	Kruis en begrafenis	191
15	Een ochtend van verwondering	204
	Literatuurlijst	217

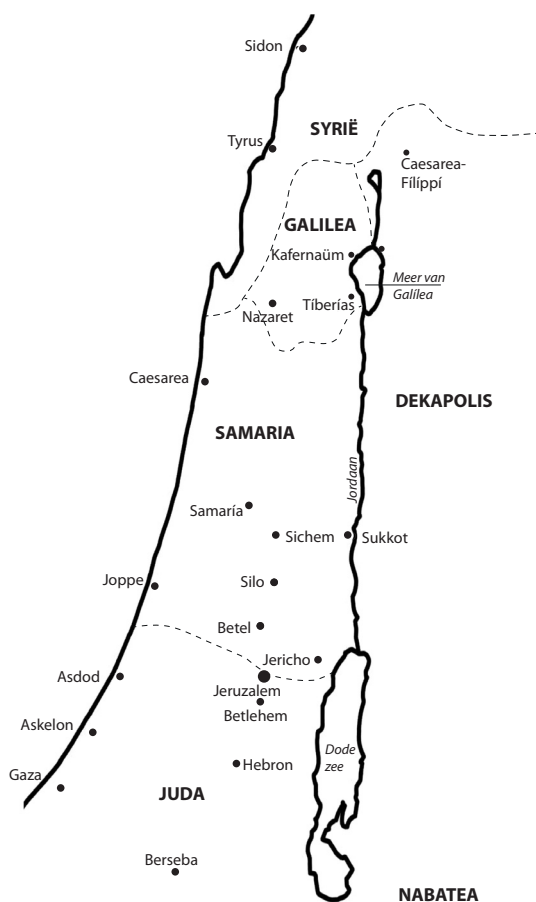
VOORWOORD

Ik ben iemand bij wie een plaatje meer doet dan een preek van drie kwartier. Geef mij een beeld en ik ben verkocht. Misschien is dat waarom de evangeliën me altijd zo hebben aangesproken. Ze zetten Jezus neer in een decor vol geur, kleur en context. Voor mij zijn het in elk geval geen droge theologische traktaten, maar pakkende verhalen waarin de zon brandt op vers gezaaide akkers, vissers hun netten schoonmaken en farizeeën als gedreven scherpschutters de sabbat bewaken. Dat is iets wat je niet in elk Bijbelboek terugvindt. In een boek als Spreuken draait het bijvoorbeeld vaak om woorden en wijsheid, terwijl de evangeliën – al is het soms summier – ook aandacht geven aan het landschap, de gewoontes en de mensen rondom Jezus.

Die fascinatie kreeg een flinke boost in 2017, toen ik dankzij de Israëlische ambassade in Brussel op een bijzondere reis naar Israël mocht. Het was geen standaard busreis met souvenirs, maar een intensieve ervaring met gidsen, ontmoetingen met religieuze en politieke zwaargewichten, en voetstappen op historische bodem. Het evangelie kreeg daar voor mij nog meer kleur. Jezus werd niet alleen geloofwaardiger, maar ook menselijker. Een groot deel van de foto's in dit boek is afkomstig van die reis.

Later kwam *The Chosen* op mijn pad. Dat is een serie die Jezus niet presenteert als een glanzende engel met Hollywoodkaken, maar als iemand van vlees, bloed en – uiteraard – humor. De reeks riep ook nieuwe vragen op. Hoe dicht zitten de beelden over Jezus bij de echte Jezus?

Deze vragen vormden de vonk voor dit boek. In gesprekken, e-mails en wandelingen met andere christenen ontdekte ik ook een groot verlangen om Jezus écht te leren kennen – niet via schermen of gefictionaliseerde bijfiguren, maar door de evangeliën met open ogen te lezen. Dat pad heeft mijn geloof verrijkt, verdiept en heeft mij flink aan het denken gezet.

Tot slot richt ik enkele woorden van dank aan mijn uitgever, Arjen van Trigt. Hij had de durf om dit werk uit te geven. Daarnaast dank ik ook Guy Cauwels, Franky Loret en Geert Soete, die met taalkundig pincet en scalpel mijn tekst aanscherpten. Uiteraard gaat er ook een woord van dank uit naar mijn vrouw Belinda, met wie ik eindeloos sprak over dit boek. Haar steun en betrokkenheid waren van onschatbare waarde.

Kortrijk, Pasen 2025

1 JEZUS OP EEN NIEUWE MANIER

De Bijbel is een verzameling verhalen over echte mensen, plekken en gebeurtenissen. Soms lijken die verhalen wat ver weg, alsof je een Ansichtkaart krijgt uit een onbekend land. Maar dankzij archeologische vondsten en oude bronnen komen die verhalen ineens een stuk dichterbij. Denk aan ontdekkingen over het leven in Nazaret, de tempel in Jeruzalem of hoe mensen in de tijd van Jezus leefden en op zijn boodschap reageerden.

De Bijbel vermeldt vaak weinig details over het dagelijkse leven in de tijd van Jezus. Hoe leefden mensen toen? Wat aten ze? Hoe zag hun werk eruit? Was het normaal dat Jezus zulke grote menigten trok of stond men daar toen ook met open mond naar te kijken? Dat laatste lijkt mij overigens aannemelijk. Jezus was geen alledaagse prediker. Om de Bijbel echt te begrijpen, moeten we soms de tijdmachine instappen en het leven van toen verkennen. Want wat wij vandaag doodnormaal vinden, was toen misschien even bizar als een middeleeuwer met een iPhone. Door de context erbij te halen, voorkomen we dat we onze moderne bril opzetten en de Bijbelse verhalen verkeerd begrijpen. Het is daarom zinvol om in te zoomen op het leven van Jezus.

BRONWATER UIT DE OUDHEID

Archeologen en historici die gespecialiseerd zijn in het oude Midden-Oosten benadrukken hoe onmisbaar historische bronnen zijn om de verhalen van Jezus beter te begrijpen. Toch blijft veel van die kennis steken in academische publicaties en bereikt ze de kerken nauwelijks. De reden hiervoor is dat predikanten en geleerden elkaar te weinig opzoeken. Door die kloof missen we een schat aan inzichten over het leven van Jezus.

Neem bijvoorbeeld de parabel van de barmhartige Samaritaan.

Zonder te weten hoe groot de vijandigheid tussen Joden en Samaritanen toen was, mis je de klap in het gezicht die Jezus' gelijkenis over de barmhartige Samaritaan destijds moet zijn geweest. Een ander voorbeeld is de 'synagoge' in de tijd van Jezus. Voor ons klinkt dat al snel als een kerkgebouw met glas-in-loodramen, maar in Jezus' tijd was een synagoge een bijeenkomst. Het was geen imposant gebouw, maar een plek waar mensen samenkwamen – bijna net zo alledaags als een dorpscafé.

Door de historische en culturele context te onderzoeken, krijgen we een scherper beeld van wat Bijbelverhalen écht betekenen. Alleen dan kun je diepere lagen ontdekken die anders onder het stof van de eeuwen verborgen blijven. Want niet alles in de Bijbel wordt uitgelegd. Daardoor missen we vaak de stem van de gewone vrouw of man op de straat, op het land of van haar die op de markt een visje verkocht. Juist die 'gewone mens' prikkelt onze nieuwsgierigheid het meest, omdat we ons gemakkelijker met deze eenvoudige mensen kunnen identificeren dan met koningen, stadhouders of grote geleerden, waar normaal in het Bijbels onderzoek de grootste aandacht naartoe gaat. Een boer met eeltige handen of een marktvrouw die moppert over de prijs van vijgen, voelt toch net wat menselijker dan een koning op een troon. Het is die blik op het alledaagse die het leven van Jezus echt tot leven kan brengen.

WIE ZOU JEZUS WERKELIJK ZIJN?

Een mooi voorbeeld is hoe we Jezus vaak waarnemen. Veel mensen zijn opgegroeid met een sprookjesachtig beeld van Jezus. Hij is de zachtmoedige, liefdevolle Jezus in een spierwit nachthemd, die rustig door Galilea rondzwerft en iedereen een glimlach en een goed woord gunt. Het lijkt een beetje een 'hippie Jezus', compleet met een vredige uitstraling. Dit geïdealiseerde beeld is diepgeworteld in de christelijke cultuur. Het probleem is dat dit beeld van Jezus grotendeels is gevormd door eeuwen van kunst en cultuur. De echte Jezus was veel minder romantisch. Hij zorgde regelmatig voor opschudding en stelde vragen waar mensen liever geen antwoord op gaven.

Een interessant punt bij de discussie over Jezus' uiterlijk is dat we

geen concreet idee hebben van hoe Hij eruitzag. De eerste afbeeldingen van Jezus verschenen pas rond de vijfde eeuw en waren meer geïnspireerd door Griekse en Romeinse kunst dan door ooggetuigenverslagen. Grieken zagen Jezus als een jonge, baardloze man die wel wat weghad van de god Apollo. Maar daar bleef het niet bij. In 1514 besloot iemand creatief te worden met de geschiedenis. De persoon schreef een vals document onder de naam van Publius Lentulus, zogenaamd de Romeinse gouverneur die Pontius Pilatus opvolgde. In dat document werd Jezus plotseling beschreven, alsof men Hem gisteren nog had ontmoet:

Hij is lang, goed gebouwd en hij heeft een beminnelijk en eerbiedwaardig uiterlijk. Zijn haar heeft een ondefinieerbare kleur en valt in krullen langs beide kanten van zijn gezicht en naar voren, zoals dat bij Nazareners de gewoonte is. Hij heeft een hoog voorhoofd, breed en indrukwekkend. Zijn wangen zonder vlek of rimpel zijn prachtig roze, zijn neus en mond zijn buitengewoon regelmatig, zijn baard, die dezelfde kleur heeft als zijn hoofdhaar, valt tot onder zijn kin en vertoont in het midden een scheiding als een vork. Zijn ogen zijn helderblauw en sereen.

Jezus wordt hierin beschreven als een nobel en aantrekkelijk figuur. Het moge duidelijk zijn dat dit vooral een staaltje *wishful thinking* was. Jezus zag er waarschijnlijk heel anders uit dan de afbeeldingen die we van Hem kennen. Hij was een Joodse man met een donkere huid, kort haar en vermoedelijk een baard – een uiterlijk dat destijds heel normaal was in het oude Midden-Oosten. Zijn kledingkeuze deed eerder denken aan een eenvoudige werkman dan aan een priester of rabbi in een fraai gewaad. De blanke, langharige Jezus op onze schilderijen zou in zijn eigen tijd nieuwsgierige blikken hebben opgeleverd. Zelfs zijn naam ‘Jezus’ klonk Hem vreemd in de oren. In zijn directe omgeving noemde men hem ‘Jeshua’. Het ware plaatje van Jeshua is dus eenvoudiger, aardser en meer verbonden met het dagelijks leven van een Joodse man in het Midden-Oosten.

Ook het karakter van Jezus is diverser dan het vaak gepolijste beeld dat we kennen. Jezus was mild en liefdevol, maar Hij kon ook vuur

laten zien. Neem bijvoorbeeld het moment waarop Jezus de geldwisselaars uit de tempel joeg. Dat was geen glimlachend verzoek om netjes te vertrekken, maar een daad van vurige rechtvaardigheid. Jezus was niet bang om emoties te tonen en Hij vocht voor de waarheid, zelfs als dat ongemak veroorzaakte. Hij zocht geen macht of rijkdom, maar zijn woorden en daden hadden een enorme impact. Jezus koos bewust de kant van degenen die aan de zijlijn van de samenleving stonden. Tegelijkertijd stak Hij de gevestigde orde flink stokken in de wielen door machthebbers te confronteren met hun hypocrisie. Dit maakte Hem geliefd bij gewone mensen, maar Hij kreeg ook de nodige vijanden onder de elite. Jezus wist dus liefde en confrontatie te combineren en dat maakte Hem zowel inspirerend als gevaarlijk in de ogen van velen.

Dit boek wil je meenemen op een ontdekkingsstocht naar het leven van Jezus en de mensen om Hem heen. We richten ons hierin het liefst op de gewone mannen en vrouwen in de verhalen. Door deze invalshoek krijg je een frisse blik op de evangeliën. Zo leer je Jezus op een dieper niveau kennen, door niet alleen naar Hem, maar ook naar zijn omgeving te kijken. Dat is het doel van dit boek: Jezus leren kennen in zijn tijd.

Maar elke reis heeft een begin, en die van Jezus begon niet met Hemzelf, maar met zijn ouders. Hoe ontmoetten en verbonden de jonge Jozef en Maria zich, en welke cruciale rol speelde hun vroege liefdesverhaal in de komst van Jezus?

2 WAT JE NOG NIET WIST OVER JOZEF EN MARIA

Dit hoofdstuk verkent de historische achtergronden van Jezus' geboorte. We duiken in de aankondigingen van zowel Johannes de Doper als Jezus' geboorte en de omstandigheden daaromheen. Vervolgens richten we ons op de wereld van Maria en Jozef en hoe die hun reis van Nazaret naar Betlehem beïnvloedde. Dit alles biedt een nieuw perspectief op het kerstverhaal, door het te plaatsen binnen de Bijbelse tijd.

DUBBELE BABYBLIJDSCAP

Weinig verhalen zijn zo bekend als die over de geboorte van Jezus. Elk jaar zien we in kerken, scholen en op onverwachte plekken de tafereelen herleven. Herbergiers met een hart van steen weigeren steevast een hoogzwangere Maria binnen te laten. Ondertussen waken keurige herders over nepschapen, zingen er engeltjes en wordt een plastic baby pop liefdevol in een kribbe van stro gelegd. Het geboorteverhaal is uitgegroeid tot een feest van glitter. Het echte verhaal is rauwer. Het begint met een schandaal en eindigt met een bloedbad, niet bepaald materiaal voor een gezellige kerstfilm.

Voordat Jezus zijn grootse entree maakte, was er al een andere baby die de spotlight stal: Johannes de Doper, zoon van Zacharias en Elisabet. Beiden waren geen gewone ouders. Ze woonden in het heuvelachtige Judea en in een huis waar de ooievaar niet naar omkeek. Elisabet stamde af van Aäron en Zacharias had de eer om als priester uit de orde van Abija een reukoffer te brengen in de tempel van Jeruzalem (Luc. 1:5,9). Als we de historici mogen geloven, trok hij zijn priester-gewaad daarvoor aan in februari én juli van het jaar 6 voor Christus.¹

Tijdens het opstijgen van het reukoffer kondigde God aan dat Za-

¹ Finegan, 2015:276–278.

charias en Elisabet een zoon zouden krijgen (Luc. 1:13). Dit zou niet zomaar een baby zijn, het was een baby met een missie afkomstig uit de categorie ‘wonderbaarlijke geboorten’ waar het Oude Testament vol van staat. Kort daarna was Elisabet zwanger en begon het verhaal van de man die later beroemd zou worden als Johannes de Doper.

Kort nadat Elisabet haar baby van God ontving, was het de beurt aan Maria om bezoek te krijgen. In de ‘zesde maand’ van Elisabets zwangerschap (ergens in februari, 5 v.Chr.), stuurde God zijn hemelse koerier, Gabriël, naar Nazaret toe met een boodschap voor haar (Luc. 1:26). Maria, nog in ondertrouw met Jozef, woonde uiteraard nog niet samen met hem. Ze was nog maagd (vgl. Mat. 1:23; Luc. 1:34) en dat betekende destijds ook: netjes bij je ouders wonen.

Volgens de kerktradities waren Joachim en Anna de ouders van Maria en woonden zij in Nazaret. Er gaan echter geruchten dat ze eerst even in Sepphoris hadden gewoond, een stad bij Nazaret. Daar waren ze vanuit Judea naartoe verhuisd in de tijd van de Hasmoneeën. Dit verklaart waarom Elisabet en andere familieleden nog in Judea zaten (Luc. 1:37,65). Volgens pelgrimsverhalen uit de zesde eeuw zou Maria zelfs in Sepphoris zijn geboren.² Maar goed, waar ze vroeger ook gewoond mag hebben, in Nazaret kreeg Maria bezoek van een engel (Luc. 1:26). Deze engel had groot nieuws: ze zou de moeder van de Messias worden!

En alsof dat nog niet genoeg was, voegde Gabriël eraan toe dat tante Elisabet ook zwanger was (Luc. 1:36). Dat Elisabet op haar hoge leeftijd zwanger was, was geen alledaags nieuws. Maria, die duidelijk in shock was door al deze wonderlijke aankondigingen, besloot Elisabet een bezoekje te brengen om met eigen ogen te zien wat God allemaal in Judea had gedaan. Na haar bezoek keerde ze terug naar ‘haar huis’ (Luc. 1:56), wat natuurlijk het huis van haar ouders betekende, want samenwonen met Jozef zat er nog steeds niet in.

JOZEF EN MARIA IN DE DORPSGROEP-APP

Maria en Jozef behoorden tot de arbeidersklasse, waar je met je handen werkte. Dit klinkt misschien armoedig, maar eigenlijk zwommen

² Pseudo-Jakobus, 2008. Vgl. Batey, 2000:20.

ze in dezelfde stroom als hun burens in Galilea. Maria uit dat in haar lofzang en toont dat in het offer van een paar duiven enige tijd later (Luc. 1:52-53; 2:24; vgl. Lev. 12:8). Nagenoeg de hele bevolking van Galilea bracht zo'n offer. Het feit dat Maria en Jozef als rechtvaardig werden gezien, gaf hun in die samenleving een respectabele status. Hoe zou er echter gereageerd worden op de zwangerschap van Maria?

Maria was nog een jong meisje, maar niet zo jong als vaak wordt gedacht. Recent onderzoek wijst erop dat Joodse vrouwen meestal rond hun twintigste trouwden en de mannen nog wat later.³ We moeten daarom kritisch zijn om de verlangens van de rabbijnen eeuwen later, om de tienerjaren als mooie huwbare leeftijd te zien, toe te passen op Maria en Jozef.⁴ Maria's inzicht in Gods beloften en haar vermogen om solo op reis te gaan naar Elisabet, wijzen erop dat ze ouder en volwassener was dan een typische tienerbruid.

Voordat Jezus werd geboren was Maria wettelijk verloofd met Jozef. Deze ondertrouw was een serieus contract dat je alleen met een scheiding of de dood kon ontbinden. Joodse koppels waren ongeveer een jaar in ondertrouw en woonden ondertussen nog apart. Dit was ook de tijd waarin families druk onderhandelden over de bruidsschat, een soort voetbaltransfer waarin de familie van de bruid een flinke som neertelde om de beste bruidegom te scoren. De bruidsschat kwam in allerlei vormen: geld, land, spullen, dieren of zelfs personeel. Zo had het jonge stel genoeg om een huisje, wat land en een paar meubels bij elkaar te sprokkelen. Hoe dit allemaal verliep tussen Maria en Jozef weten we niet, maar ongeveer een jaar later was het feest en nodigde Jozef zijn Maria uit om in zijn huis te komen wonen.⁵

Een buik en veel bedenkingen

De komst van Jezus bracht nogal wat opschudding in het leven van Maria en Jozef. Ineens kwam er een engel op de proppen die Maria mededeelde dat ze zwanger zou worden. Die zwangerschap zou zelfs gebeuren zonder dat Jozef of een andere man daar ook maar iets mee

3 Satlow, 2001.

4 Zie voor vroegere (rabbijnse) voorstellen van 13-16 jaar: Strack und Billerbeck, 2009:II:374-375, 393-398.

5 Vgl. Safrai, 1974a:757.

te maken had. Je kunt je voorstellen dat Maria nogal in een spagaat kwam te zitten. Toen ze haar vrienden en vriendinnen vertelde over haar zwangerschap, kreeg ze wellicht meteen een volle lading vragen. ‘Hoezo niet door Jozef? Wat zeg je nu? Door de Geest?’. Het is maar de vraag hoeveel mensen die uitleg van een engel en God geloofden. Het verhaal klonk zo vreemd, dat het zelfs blasfemisch leek, alsof Maria en Jozef een verhaal hadden verzonnen om aan de straf voor overspel te ontsnappen. Voor Maria was dit allesbehalve romantisch en dan moest ze het Jozef ook nog eens uitleggen. Die arme man wist namelijk heel goed dat dit kind niet van hem was. Het was een last die zwaar op hun schouders drukte en die je met geen pen kunt beschrijven (hoewel, ik doe mijn best).

In onze tijd, waarin we bijna alles kunnen plannen, van het krijgen van een kind tot de keuze welk soort kind het precies moet zijn, lijkt het leven makkelijker. Tegelijk levert een grotere controle niet meer vreugde in ons leven op. Maria had totaal geen controle over deze geboorte en toch zong ze een vreugdelied. Ze begreep iets diepers: terwijl talloze mensen probeerden God te zijn, was er slechts één God die ervoor koos mens te worden.

Jozef was jong en had een flinke portie moed in zijn broekzak als het op Maria aankwam. In eerste instantie was hij ‘van plan haar stiltejes te ontslaan’ (Mat. 1:19). Veelal is dit uitgelegd als een negatieve reactie op wat Maria meemaakte. Volgens de wet had Jozef namelijk het recht om beslag te leggen op de bruidsschat. Dat was geen kleinigheid, want dan zou hij Maria voor een publiek tribunaal moeten slepen, waar ze als overspelige aan de schandpaal genageld zou worden. De instructies uit de Thora waren duidelijk: het volk zou Maria en haar vermeende minnaar moeten stenigen (Deut. 22:23-27).

Jozef zag daar liever vanaf en besloot zijn recht op het geld te laten varen. Dat is tenminste wat er vaak wordt beweerd. De rechtvaardige Jozef redde dan liever Maria en de mysterieuze man met wie ze in bed was gekropen van de dood, en vertikte het om Gods instructies hierin te volgen. Hier rijst dan de vraag hoe het komt dat God Jozef specifiek in deze context ‘rechtvaardig’ noemt (Mat. 1:19), als hij de instructies van de Thora niet volgde (Mat. 1:19). Veel logischer is het dat Jozef het getuigenis van Maria meteen geloofde.

Matteüs wijst in die richting. Hij geeft aan dat de reactie van Jozef nauw verbonden is met het nieuws dat Maria zwanger is door Gods Geest (Mat. 1:18-19). Dit suggereert dat Jozef niet zozeer in paniek was, maar eerder verward over zijn eigen rol in dit goddelijke plan. Hij overwoog om Maria volledig aan God over te laten, omdat hij, als rechtvaardig man, niet wilde dat er een schandaal van werd gemaakt (Mat. 1:19). Dat duidt erop dat Jozef beseftte dat er niet over Maria viel te roddelen. Omdat beiden rechtvaardig waren, was het inzichtelijk dat Maria Jozef direct na haar ontmoeting met de engel op de hoogte bracht. Waarom zou ze dit grote nieuws maandenlang voor Jozef verborgen houden en Elisabet en Zacharias wel op de hoogte brengen? Het besluit van Jozef om Maria aan God over te laten, wijst er veeleer op dat hij de situatie begreep en respecteerte. Wel wist hij niet zeker of en hoe hij zelf in het plaatje paste.

Slapend overtuigd

Op dat moment verschijnt er een engel in zijn droom met een geruststellende boodschap. Jozef hoeft zich geen zorgen te maken. God weet precies hoe de vork in de steel zit en herinnert Jozef eraan dat hij afstamt van het huis van David (Mat. 1:20-21). Dit is cruciaal, want het vervult twee profetieën: een maagd zal zwanger worden (Mat. 1:23) en de Messias komt uit het huis van David (Luc. 1:32). Jozef speelt hierin een onmisbare rol en moet Maria bij zich nemen, zoals de engel hem opdraagt.

Zo komt dit jonge stel terecht in een situatie die hun leven op de kop zet. Hun plannen en dromen worden volledig omgegooid en ondertussen kijken de burens kritisch mee. De bruiloft zal waarschijnlijk pas rond de zesde zwangerschapsmaand hebben plaatsgevonden en je kunt je afvragen of er in Nazaret al geruchten de ronde deden over een vermeend schandaal. Die zijn mogelijk nog in het latere leven van Jezus te horen als zij tegen Hem zeggen: 'Wij zijn geen bastaardkinderen' (Joh. 8:41). Tegelijkertijd is het goed te beseffen dat Jozef en Maria ruim voor de geboorte in Betlehem aankwamen (Luc. 2:6). Het beeld van een hoogzwangere Maria die dringend een plek zoekt om te bevallen, komt niet naar voren in de evangeliën. Deze rechtvaardige mensen zijn verstandige mensen. Het is dus maar de vraag of Nazaret

ooit iets van Maria's voortijdige zwangerschap heeft gemerkt.

Voordat het hele kerstverhaal echt van start gaat, gebeurt er in mei in het jaar 5 voor Christus nog iets belangrijks: Johannes de Doper komt ter wereld en groeit op in de heuvels van Judea, in dezelfde buurt als Betlehem. Vanaf de zesde eeuw wordt aangenomen dat hij zijn eerste schreeuw om een speen in Ein Kerem gaf, zo'n zeven kilometer ten westen van Jeruzalem.⁶ Doordat zijn moeder familie van Maria was, waren ook Jezus en Johannes familie van elkaar. Ondanks die bloedband had Johannes echter nog geen flauw idee dat Jezus de Messias was (Joh. 1:33).

EEN GASTVRIJ VERBLIJF IN BETLEHEM

'In die tijd kondigde keizer Augustus een decreet af dat alle inwoners van het rijk zich moesten laten inschrijven. Deze eerste volkstelling vond plaats tijdens het bewind van Quirinius over Syrië' (Luc. 2:1-2). Nu zou je kunnen denken dat Lucas een foutje maakte, want volgens de Joodse geschiedschrijver Flavius Josephus kwam Quirinius pas in 6 of 7 na Christus naar Syrië om daar een nieuw belastingbeleid in te voeren. Vroeger dachten velen dat Lucas misschien niet zo goed op de hoogte was en dat hij maar wat bedacht had om zijn verhaal kloppend te maken. Maar Lucas had het slimmer aangepakt dan men dacht. Hij had namelijk wél door dat er in 6 of 7 na Christus een volkstelling was, maar hij verwijst bewust naar de 'eerste volkstelling'. Quirinius was namelijk tweemaal gouverneur. De eerste keer was tijdens het bewind van Herodes en de tweede keer van 6-7 na Christus. Tijdens zijn eerste termijn had Quirinius het nogal druk met een veldtocht tegen een stam uit het Taurusgebergte, waardoor hij misschien niet zo prominent in de geschiedenisboeken verscheen.⁷

Lucas gebruikt voor deze telling een term die zoveel als 'inschrijven' of 'registreren' betekent (*apographe*). Dat is een andere term dan Josephus gebruikt voor de tweede telling (*apotimesin*, 'aanslag', 'volkstelling').⁸ Het gaat zodoende bij de geboorte van Jezus om een

⁶ Riesner, 1992:34.

⁷ Scarola, 1998:65.

⁸ Josephus, 2014:18.3-4.

Bijbelverhalen raken ons vaak het meest via gewone mensen: een boer met eeltige handen, een belerende wetsleraar of een vrouw die mopperend vijgen verkoopt. Maar hun tweeduizend jaar oude wereld en gewoonten en gebruiken staan vaak mijlenver van ons leven af. Dit kan ervoor zorgen dat we de verhalen niet goed interpreteren.

Dit boek wil helpen de bijbelverhalen over Jezus beter te begrijpen. Het dompelt je onder in de wereld waarin Jezus leefde. Je maakt kennis met de boeren en herders van die tijd, met het leven rond de tempel en met het leven thuis. Zo ontmoet je Jezus in de tijd waarin Hij leefde op aarde en leer je Hem opnieuw kennen.

KokBoekencentrum.nl
UITGEVERS | UTRECHT

ISBN 978 90 435 4370 5 • NUR 702

9 789043 543705

